

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.002.02.2018

P/18/087

00385118

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/18/087 – Realizacja przez uczelnie akademickie i zawodowe obowiązku stworzenia niepełnosprawnym studentom i doktorantom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i w badaniach naukowych.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku

Kontrolerzy

Tomasz Ambrozik – doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LBI/21/2018 z 25 stycznia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)

Jednostka
kontrolowana

Politechnika Białostocka, 15-351 Białystok, ul. Wiejska 45A (dalej „uczelnia” lub „Politechnika”).

Kierownik jednostki
kontrolowanej

prof. dr hab. Inż. Lech Dzienis – Rektor Politechniki Białostockiej¹.
(dowód: akta kontroli str. 2-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Politechnika zapewniła niepełnosprawnym studentom i doktorantom dobre warunki do pełnego udziału w procesie kształcenia i w badaniach naukowych, na zasadach równych z osobami pełnosprawnymi³.

W Politechnice prawidłowo uregulowano zasady organizacji studiów i realizacji procesu dydaktycznego. Były one dostosowane do szczególnych potrzeb studentów będących osobami niepełnosprawnymi. Zadania związane z ich wsparciem przypisano Pełnomocnikowi Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, który rzetelnie wywiązywał się ze swoich obowiązków i na bieżąco realizował wnioski oraz prośby studentów niepełnosprawnych. Podjęte przez władze uczelni działania w zakresie stworzenia niepełnosprawnym studentom dobrych warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia były skuteczne i efektywne. Obiekty i pomieszczenia uczelni dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich. Wyposażenie sal wykładowych, laboratoriów i Biblioteki w pomoce oraz urządzenia wspierające studentów niepełnosprawnych było wystarczające i dostępne.

W Politechnice prawidłowo wykorzystano dotacje podmiotowe na zaspokojenie wnioskowanych potrzeb studentów niepełnosprawnych. W konsekwencji podjętych działań m.in. zakupiono sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem, mikrofony i lupy elektroniczne, a także poprawiono komfort studiowania w budynku Ogólnotechnicznym i w budynku Wydziału Inżynierii Zarządzania. W ramach niewykorzystanych środków z lat ubiegłych, planowane jest zamontowanie w 2018 roku (kosztem 864.000 zł) dźwigu osobowego w budynku Wydziału Architektury, celem poprawy komfortu nauki studentom i doktorantom niepełnosprawnym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania zmierzające do zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków kształcenia i udziału w badaniach naukowych

Opis stanu
faktycznego

1.1. Zgodnie z dyspozycją zawartą w § 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2014 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach⁴, w aktualnie obowiązującym regulaminie

¹ Od 1 września 2012 roku

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Kontrolą objęty został okres od 1 stycznia 2015 r. do zakończenia czynności kontrolnych.

⁴ Dz. U. poz.1302.

studiów Politechniki z 20 kwietnia 2017 r. określono sposób dostosowania organizacji i realizacji procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb studentów będących osobami niepełnosprawnymi. W świetle przyjętych rozwiązań, organy uczelni podejmują działania zmierzające do zapewnienia równych szans realizacji programu studiów przez studentów niepełnosprawnych, uwzględniając stopień i charakter niepełnosprawności oraz specyfikę danego kierunku i specjalności studiów poprzez dostosowanie zajęć do indywidualnych możliwości niepełnosprawnych studentów. Studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o dostosowanie formy, terminów i czasu trwania zaliczeń oraz egzaminów do ich uzasadnionych potrzeb. Tryb i zakres dostosowania zgodny z ich indywidualnymi możliwościami określa dziekan wydziału w uzgodnieniu z pełnomocnikiem rektora ds. osób niepełnosprawnych. W przypadku trudności w studiowaniu wynikających z niepełnosprawności, w celu wyrównania szans edukacyjnych, student niepełnosprawny może korzystać podczas zajęć i egzaminów z pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej. Student niepełnosprawny może, podczas zajęć i egzaminów, korzystać ze specjalistycznego sprzętu, umożliwiającego mu pełny udział w procesie kształcenia, po wcześniejszym uzyskaniu zgody pełnomocnika rektora ds. osób niepełnosprawnych, w porozumieniu z dziekanem wydziału⁵. (dowód: akta kontroli str. 4-46)

1.2. W latach akademickich 2015/2016 – 2017/2018 w Politechnice, spośród wszystkich prowadzonych kierunków studiów, egzamin praktyczny (z rysunku) obowiązywał na trzech kierunkach studiów pierwszego stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych): architekturze, architekturze wnętrz i grafice. W przyjętych przez senat uczelni warunkach i trybie rekrutacji na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia nie wprowadzono postanowień, które uwzględniałyby szczególne potrzeby kandydatów, będących osobami niepełnosprawnymi. W postępowaniu rekrutacyjnym brane były pod uwagę wyniki z części pisemnej egzaminu maturalnego lub wyniki z części pisemnej egzaminu dojrzałości oraz na trzech wymienionych kierunkach, także wyniki egzaminu z rysunku. Każdy kandydat ubiegający się o przyjęcie na studia, w tym również kandydat niepełnosprawny był traktowany na równych zasadach. W wyjaśnieniu Kierownik Centrum Rekrutacji, Studiów Podyplomowych i Szkoleń Elżbieta Stachniewicz stwierdziła, że: „uczelnia udziela wsparcia osobom niepełnosprawnym w czasie procesu rekrutacyjnego. Kandydaci w trakcie rejestracji w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów odpowiadają na pytanie „Czy jesteś osobą niepełnosprawną z orzecznym stopniem niepełnosprawności?” i jeżeli zaznaczą odpowiedź „TAK”, to pojawia im się na koncie informacja: „Jeżeli potrzebujesz pomocy w trakcie procesu rekrutacyjnego, skontaktuj się z Centrum Rekrutacji, Studiów Podyplomowych i Szkoleń PB”. Po kliknięciu w wyżej wymienioną informację kandydat przekierowywany jest na stronę z danymi kontaktowymi Centrum Rekrutacji. W przypadku zgłoszenia przez kandydata na studia jakiegokolwiek trudności, Centrum Rekrutacji zajmie się zgłoszonym problemem i umożliwi udział osobie niepełnosprawnej w procesie rekrutacji. Jednocześnie informuję, że w ciągu ostatnich lat nie zgłosił się do Centrum Rekrutacji żaden niepełnosprawny kandydat wymagający pomocy w procesie rekrutacji. Dodatkowo po przeprowadzonej rekrutacji informacja o przyjętych osobach niepełnosprawnych z podziałem na kierunki studiów oraz z danymi kontaktowymi studentów (telefon oraz adres e-mail) przekazywana jest Pełnomocnikowi ds. Osób Niepełnosprawnych”. (dowód: akta kontroli str. 47-208 i 209-212)

1.3. W okresie objętym kontrolą osobą odpowiedzialną za realizację zadań uczelni dotyczących osób niepełnosprawnych był Pełnomocnik Rektora Politechniki ds. Osób Niepełnosprawnych (dalej „Pełnomocnik”). Do jego zadań należało przede wszystkim: [1] planowanie i koordynowanie zadań związanych ze stworzeniem przez Politechnikę warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia studentów i doktorantów, będących osobami niepełnosprawnymi, [2] rozpoznawanie potrzeb, problemów i oczekiwań studentów niepełnosprawnych, [3] informowanie niepełnosprawnych studentów i doktorantów o możliwych formach pomocy uczelni w zakresie przysługujących im praw, [4] inicjowanie przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków studiowania poprzez dostosowanie organizacji kształcenia do potrzeb i możliwości studiujących osób niepełnosprawnych, [5] inicjowanie

⁵ Postanowienia o tej samej treści zostały zawarte w regulaminie studiów z Politechniki z 30 kwietnia 2015 r., obowiązującym w roku akademickim 2015/2016 i 2016/2017.

i opiniowanie prac adaptacyjnych w budynkach uczelni pod kątem likwidacji barier architektonicznych, [6] inicjowanie i organizowanie współpracy uczelni z innymi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym z uczelniami w Polsce, [7] promowanie aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych studentów i doktorantów uczelni, [8] informowanie wydziałów o zmianach funkcjonowania uczelni w kontekście potrzeb osób niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 213-216)

Do samorządu studentów Politechniki, którego jednym z celów była m.in. pomoc studentom niepełnosprawnym, nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące naruszenia praw osób niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 243)

1.4. W latach 2015 – 2017 Politechnika prowadziła działania o charakterze promocyjnym, skierowane do uczniów i absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, mające na celu poznanie uczelni przez młodzież i zachęcenie do studiowania w jej murach. Działania o różnorodnym charakterze, również skierowane do uczniów niepełnosprawnych, polegały w szczególności na:

1. Promowaniu uczelni w mediach społecznościowych i na głównej stronie internetowej, dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na przykład, na podstronie *Studenti* zadbano o ułożenie panelu z informacjami kierowanymi do kandydatów i studentów z niepełnosprawnością.
2. Wydawaniu informatorów rekrutacyjnych, kierowanych do maturzystów, w których również umieszcza się treści przeznaczone do osób niepełnosprawnych. Informatory rozdawano na targach edukacyjnych i spotkaniach z młodzieżą szkolną. Na przykład: Białostocki Salon Maturzystów, targi edukacyjne organizowane przez poszczególne szkoły, targi w ramach projektu *Uczelnie w Powiecie*, koordynowanego przez Wieści Podlaskie. Informatory przekazywano również do bibliotek szkolnych i Centrów Edukacyjno-Zawodowych. Podczas tych wydarzeń przedstawiciele uczelni mają możliwość porozmawiania z kandydatami.
3. Promowaniu w mediach (lokalnych, ogólnopolskich) i na stronie internetowej treści związanych z wynalazkami studentów Politechniki, dedykowanych osobom z niepełnosprawnością. Na przykład:
 - MATIA – projekt studenta Wydziału Informatyki, który dedykowany jest osobom niewidzącym,
 - HERMES – projekt Studenckiego Koła Naukowego Orthos na Wydziale Mechanicznym – przystawka ułatwiająca poruszanie się na wózku inwalidzkim,
 - „MINDHAND – PROJEKT BIONICZNEJ PROTEZY RĘKI”,
 - Audible Dot – czytnik alfabetu Braille’a zaprojektowany przez uczniów Liceum Ogólnokształcącego Politechniki.

Ponadto Politechnika w 2015 roku zorganizowała cykl wydarzeń pod wspólnym tytułem „Energia przyszłości”. W ich skład wchodziła mobilna wystawa edukacyjna oraz seminaria. Spotkania w ramach tego wydarzenia odbyły się w Łomży, Augustowie, Białymstoku, Olsztynie i Suwałkach. (dowód: akta kontroli str. 244-250 i 470-477)

1.5. W każdym roku objętym kontrolą Pełnomocnik: [1] kierował do władz wszystkich wydziałów Politechniki pisma w sprawie rozpoznania potrzeb studentów niepełnosprawnych danego wydziału, [2] występował do studentów i doktorantów niepełnosprawnych z prośbą o wskazanie oczekiwanych form wsparcia, ułatwiających studiowanie, [3] w trakcie dyżurów rozmawiał ze studentami, którzy zgłaszali swoje potrzeby, oczekiwania. Poza tymi działaniami Pełnomocnik: [1] w 2015 roku skierował do studentów i doktorantów niepełnosprawnych ankietę w sprawie oceny funkcjonowania Biblioteki, [2] w 2016 roku wystąpił do kierowników jednostek międzywydziałowych i Biblioteki z pismem w sprawie rozpoznania potrzeb doposażenia pomieszczeń dydaktycznych w celu prowadzenia zajęć uwzględniających studentów niepełnosprawnych, [3] w 2017 roku rozesłał do studentów i doktorantów niepełnosprawnych ankietę dotyczącą przyznania wsparcia uczelni w zakresie dostosowania organizacji procesu dydaktycznego do indywidualnych potrzeb studentów i doktorantów niepełnosprawnych. Zgłaszane przez studentów niepełnosprawnych potrzeby dotyczyły w szczególności: [1] budowy pochylni do budynku Ogólnotechnicznego (siedziba

Rektoratu), [2] zakupu kompletu szyn, [3] zatrudnienia asystenta transportowego do pomocy studentowi niepełnosprawnemu, [4] dostosowania formy i terminów zajęć dydaktycznych do możliwości osób niepełnosprawnych, [5] dostosowanie formy procesu weryfikacji wiedzy (wydłużenie czasu trwania egzaminów, zaliczeń), [6] wydłużenia czasu trwania sesji egzaminacyjnej, [7] zatrudnienia asystenta do pomocy studentowi niepełnosprawnemu. Uczelnia na bieżąco realizowała potrzeby zgłaszane przez studentów niepełnosprawnych, poza zadaniami o charakterze inwestycyjnym. Prośba studentów o wykonanie pochylni do budynku Ogólnotechnicznego została zrealizowana w 2015 roku.

(dowód: akta kontroli str. 218-242 i 251-252)

1.5.1. W latach 2015 – 2017 Politechnika w celu likwidacji barier architektonicznych zrealizowała następujące inwestycje: [1] zamontowano dźwig osobowy w Wydziale Inżynierii Zarządzania, [2] do budynku Ogólnotechnicznego wykonano pochylnię dla osób niepełnosprawnych oraz opracowano dokumentację projektową dotyczącą przebudowy i remontu auli, [3] w budynku Wydziału Mechanicznego przebudowano pomieszczenia (na parterze) higieniczno-sanitarne na potrzeby osób niepełnosprawnych, [4] w Wydziale Architektury oddano do użytkowania budynek laboratoryjno-badawczy przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz opracowano dokumentację projektową dotyczącą budowy dźwigu osobowego dla niepełnosprawnych (planowany termin inwestycji to sierpień 2018 roku), [5] w Zamiejscowym Wydziale Leśnym w Hajnówce oddano do użytkowania budynek dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Z przeprowadzonej przez uczelnię inwentaryzacji obiektów budowlanych pod kątem ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych wynika, że wszystkie obiekty są dostępne dla tych osób. Aby poprawić komfort studiowania przez osoby niepełnosprawne, Politechnika planuje zamontować dźwig osobowy w budynku Wydziału Architektury i w budynku (tzw. Szanghaj) Wydziału Inżynierii Zarządzania oraz wyremontować pomieszczenie higieniczno-sanitarne w budynku (w części A) Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 361-364)

1.6. W latach akademickich 2015/2016 – 2017/2018 o przyjęcie na studia pierwszego stopnia ubiegało się odpowiednio: 4.174, 3.847 i 3.328 osób, w tym 36, 38 i 40 kandydatów niepełnosprawnych, którzy poinformowali uczelnię o swojej niepełnosprawności w trakcie rekrutacji elektronicznej⁶, a następnie potwierdzili w momencie składania dokumentacji wymaganej warunkami rekrutacji. Kandydaci, będący osobami niepełnosprawnymi, przedłożyli (najpóźniej do końca września danego roku) orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, z wyszczególnieniem rodzajów niepełnosprawności. W procesie rekrutacji przyjęto na studia pierwszego stopnia ww. latach odpowiednio: 2.874, 2.743 i 1.906 osób, w tym 28, 37 i 22 niepełnosprawnych.

W latach akademickich 2015/2016 – 2017/2018 o przyjęcie na studia doktoranckie ubiegało się odpowiednio: 45, 40 i 48 kandydatów, a przyjęto: 45, 34 i 42 osoby. W grupie kandydatów i przyjętych nie było osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 341-344)

1.7. W Politechnice w latach akademickich 2015/2016 – 2017/2018 studiowało odpowiednio: 10.544, 10.097 i 8.576 studentów, w tym: 143, 139 i 120 niepełnosprawnych⁷. Osoby niepełnosprawne stanowiły 1,36%, 1,38% i 1,40% studentów. W roku akademickim:

- 2015/2016 studiowało 21 osób z dysfunkcją narządu ruchu chodzących, siedem osób z dysfunkcją narządu ruchu poruszających się na wózkach inwalidzkich, dziewięć osób słabowidzących, 17 słabosłyszących i 89 osób posiadających inne rodzaje niepełnosprawności (np. osoby z zaburzeniami psychicznymi, z chorobami przewlekłymi, neurologicznymi, układu oddechowego, krążenia),
- 2016/2017 kształciły się 23 osoby z dysfunkcją narządu ruchu chodzących, pięć osób z dysfunkcją narządu ruchu poruszających się na wózkach inwalidzkich, siedem osób

⁶ Kandydaci w trakcie rejestracji w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów odpowiadali na pytanie „Czy jesteś osobą niepełnosprawną z orzeczonym stopniem niepełnosprawności?”.

⁷ W okresie objętym kontrolą nie studiowały osoby niewidome czy niesłyszące.

slabowidzących, 17 słabosłyszących i 87 osób posiadających inne rodzaje niepełnosprawności,

- 2017/2018 studiowało 20 osób z dysfunkcją narządu ruchu chodzących, pięć osób z dysfunkcją narządu ruchu poruszających się na wózkach inwalidzkich, cztery osoby słabowidzące, 11 słabosłyszących i 80 osób posiadających inne rodzaje niepełnosprawności.

W roku akademickim 2017/2018 w porównaniu do roku 2015/2016 liczba studentów niepełnosprawnych zmniejszyła się o 16,1% (o 23 osoby). Głównymi przyczynami było ukończenie studiów przez osoby niepełnosprawne oraz rezygnacja ze studiów. W Politechnice nie odnotowano przypadków rezygnacji studentów niepełnosprawnych z kształcenia z powodu niestworzenia im odpowiednich warunków do nauki.

W roku akademickim 2015/2016, 2016/2017 i 2017/2018 w Politechnice kształciło się odpowiednio: 152, 142 i 140 doktorantów, w tym czterech niepełnosprawnych w roku akademickim 2015/2016 (w pozostałych latach nie było takich osób). Spośród czterech niepełnosprawnych doktorantów, dwóch to osoby z dysfunkcją narządu ruchu chodzące, jedna z dysfunkcją narządu ruchu poruszająca się na wózku inwalidzkim i jedna osoba posiadająca inny rodzaj niepełnosprawności. (dowód: akta kontroli str. 345-350)

1.8. W aktualnie obowiązującym regulaminie studiów Politechniki z 20 kwietnia 2017 r. zawarto postanowienia, na podstawie których zarówno studenci niepełnosprawni i osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, które nie posiadają lub nie przedstawiły orzeczenia o niepełnosprawności mogą ubiegać się o udzielenie wsparcia ze strony uczelni. Zgodnie z § 8 ust. 13 – 15 cytowanego regulaminu: [1] student, który znalazł się w sytuacji uniemożliwiającej mu kontynuowanie studiów na zasadach ogólnych, może ubiegać się o indywidualną organizację studiów, [2] indywidualna organizacja studiów jest formą pomocy polegającą na specjalnym trybie organizacji kształcenia, pozwala, po wcześniejszym uzgodnieniu z prowadzącym, na indywidualne ustalenie terminów zajęć (forma może dotyczyć wszystkich bądź wybranych przedmiotów przewidzianych w planie studiów w danym semestrze / roku akademickim), [3] indywidualną organizację studiów dziekan może przyznać na jeden semestr lub rok akademicki, po złożeniu pisemnego wniosku i zaliczeniu przez studenta przynajmniej pierwszego semestru studiów. Obowiązek informowania i udzielania pomocy w sprawach, z którymi zwracają się studenci był realizowany przez opiekunów dydaktycznych powołanych przez dziekana spośród nauczycieli akademickich wydziału. Także Pełnomocnik informował wszystkich studentów o możliwych formach pomocy uczelni, zarówno w bezpośrednich rozmowach ze studentami, jak i za pośrednictwem strony internetowej.

W wyjaśnieniu Pełnomocnik stwierdził m.in.: „na stronie internetowej Uczelni dostępne są: Regulamin Studiów, Regulamin Studiów Doktoranckich oraz Regulamin stosowania rozwiązań ułatwiających studiowanie niepełnosprawnym studentom i doktorantom PB (...) stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 588 Rektora Politechniki Białostockiej z 22 grudnia 2016 r. Zgodnie z treścią ostatniego z wymienionych wewnętrznych aktów prawnych pomoc Uczelni jest skierowana zarówno do niepełnosprawnych studentów i doktorantów, którzy posiadają orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, jak i do osób które okażą tylko dokument równoważny. Informacje o zakresie pomocy studentom i doktorantom niepełnosprawnym lub studentom znajdującym się w trudnej sytuacji (bez orzeczenia o stopniu niepełnosprawności) umieszczone są także na tablicy informacyjnej dla osób niepełnosprawnych, mieszczącej się w budynku Wydziału Mechanicznego. Bardzo skuteczną, sprawdzoną formą przekazywania informacji jest kontakt e-mailowy i telefoniczny. Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, pracownicy dziekanatów poszczególnych wydziałów, prodziekani właściwi ds. studenckich i kierownicy studiów doktoranckich informują o wsparciu udzielanym studentom / doktorantom niepełnosprawnym, jak również tym, którzy wsparcia potrzebują i nie posiadają, lub z różnych powodów nie okazali władzom Uczelni, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności”. (dowód: akta kontroli str. 25-46, 251-252, 276-278 i 351-353)

1.9. Z ustaleń kontroli oraz analizy tygodniowych planów zajęć wybranych czterech studentów niepełnosprawnych, w tym: trzech z dysfunkcją narządów ruchu (osoby chodzące) i jednej słabosłyszącej wynika, że trzech studentów z dysfunkcją narządów ruchu

odbywało zajęcia w budynku Wydziału Mechanicznego, a student słabosłyszący w budynku Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska. Żaden z tych studentów nie był zakwaterowany w domu studenta Politechniki⁸. Wszyscy studenci niepełnosprawni mieli swobodny dostęp do tych budynków oraz do poszczególnych sal, laboratoriów i Biblioteki, a także zapewnione wsparcie w procesie kształcenia. (dowód: akta kontroli str. 243)

1.9.1. Oględzinami pod kątem dostosowania obiektów budowlanych do potrzeb osób niepełnosprawnych objęto cztery budynki⁹, w których studiuja lub korzystają czterej studenci niepełnosprawni. Wynika z nich, że wszystkie budynki są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i spełniają wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹⁰, mimo że trzy z czterech budynków zostało oddanych do użytkowania w latach 1976 – 1999. Natomiast budynek Centrum Nowoczesnego Kształcenia oddano do użytkowania 31 sierpnia 2012 r. W szczególności:

1. Wymienione obiekty znajdowały się na terenie kampusu Politechniki, przy ulicy Wiejskiej 45 A, C, E i Zwierzynieckiej 16. Dojścia do budynków były oświetlone i oznakowane. Do trzech obiektów (budynku Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska, budynku Ogólnotechnicznego i budynku Wydziału Mechanicznego) dojścia od strony Centrum Nowoczesnego Kształcenia (w tym budynku znajdowała się m.in. Biblioteka Główna Politechniki) do budynku Ogólnotechnicznego (siedziba Rektora Politechniki) tworzyły utwardzony ciąg pieszy o szerokości ok. 6 m. i dł. ok. 250 m. Na dojściach do obiektów nie występowały przeszkody występujące ponad poziom płaszczyzny dojścia. W tym ciągu pieszym zostały zamontowane siedziska przeznaczone do odpoczynku. Natomiast dojście do budynku Centrum Nowoczesnego Kształcenia zostało wykonane z płyt granitowych o szerokości ok. 8 m. i dł. ok. 40 m. Teren był oświetlony.
2. Przed wszystkimi budynkami wyodrębniono i prawidłowo oznaczono 15 stanowisk postojowych przeznaczonych dla samochodów użytkowanych przez osoby niepełnosprawne.
3. Główne drzwi wejściowe do czterech budynków, z progiem o wysokości do 0,02 m, szerokości od 0,9 m do 1,0 m i wysokości od 2,12 m do 2,97 m, spełniały wymogi § 62 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych. Do trzech z czterech drzwi wejściowych (poza wejściem głównym do budynku Centrum Nowoczesnego Kształcenia) prowadziły pochylnie przeznaczone dla osób niepełnosprawnych, o parametrach technicznych wyszczególnionych w § 70 i § 71 ust. 1 – 3 powołanego rozporządzenia. Spocznik przy pochylniach miał wymiary ponad 1,5 x 1,5 m poza polem otwierania skrzydła drzwi wejściowych do budynku.
4. Dostęp do sal wykładowych i laboratoriów na każdej kondygnacji budynków dydaktycznych oraz Biblioteki zapewniono wszystkim osobom niepełnosprawnym, w tym poruszającym się na wózkach inwalidzkich, poprzez cztery dźwigi osobowe, drogi komunikacyjne i drzwi wewnętrzne dostosowane do ich potrzeb. Każda kabina dźwigu osobowego spełniała wymogi określone w § 193 ust. 1 – 2a rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, przy czym kabina dźwigu osobowego w budynku Wydziału Mechanicznego i Centrum Nowoczesnego Kształcenia nie była wyposażona w informację głosową, a kabina dźwigu osobowego w budynku Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska, Ogólnotechnicznym i Centrum Nowoczesnego Kształcenia nie została oznaczona piktogramem osoby na wózku inwalidzkim, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Uwagi dotyczące badanej działalności”. Podłogi w salach wykładowych, laboratoriach oraz w Bibliotece nie posiadały różnicowań poziomu, a stoły w salach wykładowych, Bibliotece i stanowiska laboratoryjne umożliwiały korzystanie z nich przez osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich.

⁸ Według stanu na dzień 30 stycznia 2018 r. studenci i doktoranci niepełnosprawni nie korzystali z zakwaterowania w domach studenta Politechniki.

⁹ Budynek Wydziału Mechanicznego (część A, B i C), Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska (część A i budynek B), Ogólnotechniczny (siedziba Rektora, część A, B i C) i budynek Centrum Nowoczesnego Kształcenia (w tym budynku znajdowała się Biblioteka Centralna Politechniki).

¹⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, ze zm. Rozporządzenie zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych.”

5. W każdym budynku znajdowało się co najmniej jedno prawidłowo oznakowane, pomieszczenie higieniczno-sanitarne, spełniające wymogi § 86 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych. Drzwi do tych pomieszczeń (bezprogowe) posiadały szerokość od 0,9 do 0,98 m.
6. Pomieszczenie Pełnomocnika znajdowało się na I piętrze w budynku Wydziału Mechanicznego. Bezprogowe drzwi wejściowe do pomieszczenia o szerokości 0,9 m i wysokości 2,0 m zapewniały swobodny dostęp wszystkim interesantom.
7. W trzech budynkach kaloryfery były zabezpieczone osłonami drewnianymi, natomiast w Centrum Nowoczesnego Kształcenia było ogrzewanie podłogowe.

(dowód: akta kontroli str. 354-360)

1.9.2. Zgodnie z dyspozycją zawartą w załączniku nr 1 poz. 21 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego¹¹, w latach 2015 – 2017, zostały przeprowadzone badania okresowe czterech wybranych do kontroli dźwigów osobowych¹².

Analiza losowo wybranych protokołów z wykonania w latach 2015 i 2016 czynności konserwacyjnych dwóch dźwigów osobowych, zamontowanych w budynku Centrum Nowoczesnego Kształcenia i Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska wykazała, że w tych okresach przeprowadzano co 30 dni przeglądy konserwacyjne tych urządzeń, stosownie do przepisów załącznika nr 2 poz. 18 i 21 powołanego rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 365-401)

1.10. W roku akademickim 2017/2018 w Politechnice studiowało 120 osób niepełnosprawnych, w tym 20 osób z dysfunkcją narządu ruchu chodzących, pięć osób z dysfunkcją narządu ruchu poruszających się na wózkach inwalidzkich, cztery osoby słabowidzące, 11 słabosłyszących oraz 80 osób posiadających inne rodzaje niepełnosprawności.

Uczelnia zapewniła tym studentom następujące formy wsparcia.

1. Studentom niepełnosprawnym ruchowo i poruszającym się na wózkach inwalidzkich zapewniono stoły w salach wykładowych, laboratoriach i czytelni bibliotecznej w pełni przystosowane do ich potrzeb¹³. Zapewniono im także dostęp do wszystkich budynków i pomieszczeń na równych zasadach, jak dla osób pełnosprawnych. W tym celu wyznaczono wystarczającą liczbę miejsc parkingowych oraz odpowiednich podejść do budynków i drzwi wejściowych. Ponadto szerokie – bez jakichkolwiek przeszkód – ciągi komunikacyjne, bezprogowe drzwi wewnętrzne, płaskie podłogi, sprawne dźwigi osobowe dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych stwarzały przyjazne warunki do przemieszczania się. Na wniosek studenta z niepełnosprawnością ruchową uczelnia wypożyczyła składane szyny, a na wnioski trzech studentów zatrudniono asystentów osoby niepełnosprawnej i asystenta transportowego.
2. Studentom słabowidzącym stworzono możliwość korzystania z materiałów dydaktycznych z powiększoną czcionką. Na wyposażeniu Wydziału Elektrycznego i Informatyki znajdowały się tablice interaktywne. Pozostały sprzęt przeznaczony dla osób słabowidzących znajdował się na wyposażeniu Studium Języków Obcych i Biblioteki.
3. Na potrzeby studentów z dysfunkcją słuchu wyposażono 14 pomieszczeń (aule, sale dydaktyczne w budynkach sześciu wydziałów) w pętle indukcyjne ze wzmacniaczem oraz mikrofony, wspomagające słuch. Ponadto na wyposażeniu uczelni znajdowało się: 20 odbiorników pola elektromagnetycznego Hearit T (słuchawki z odbiornikami sygnału z pętli indukcyjnej), trzy przenośne dyktafony Olympus, urządzenia wspomagające słyszenie (zestaw systemu UHF i FM). Na wniosek studenta z dysfunkcją słuchu uczelnia wypożyczyła system wspomagający słyszenie – zestaw FM.

¹¹ Dz. U. Nr 193, poz. 1890.

¹² Dźwigi osobowe zamontowane w budynku: Wydziału Mechanicznego, Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska, Ogólnotechnicznym i Centrum Nowoczesnego Kształcenia.

¹³ Obniżona wysokość blatów stołów, natomiast w Czytelni Książek znajdowało się biurko z regulowaną wysokością blatu.

4. Studentom z zaburzeniami psychicznymi zapewniono bezpłatną opiekę psychologiczną. W ramach działalności Psychologicznego Punktu Konsultacyjnego pracujący tam psychologowie udzielili, w latach akademickich 2015/2016 – 2017/2018, 23 porad studentom z zaburzeniami psychicznymi.
5. W Bibliotece wyszukiwanie w katalogu online można zawęzić do wydań dla osób niewidomych. Skanery, dostępne w Czytelni Książek i Czytelni Czasopism, przystosowane były do obsługi przez osoby niepełnosprawne, w tym poruszające się na wózkach inwalidzkich. W Czytelni Książek znajdowały się:
 - specjalnie wyselekcjonowany księgozbiór dla osób słabowidzących (duża czcionka) oraz niewidzących (książki pisane alfabetem Braille'a),
 - stanowisko komputerowe dla osób niepełnosprawnych, wyposażone w komputer ze specjalistycznym oprogramowaniem (JAWS Professional – udźwiękowiający środowisko Windows, Magic Plus – powiększający i udźwiękowiający, Fine Reader). Użytkownik miał do dyspozycji biurko z regulowaną wysokością blatu, klawiaturę Magic Keyboard, mysz przeznaczoną dla osób posiadających trudności z motoryką, tzw. Big Track, słuchawki oraz lupę elektroniczną Ruby XL HD,
 - self-check służący do samoobsługowego wypożyczania / zwrotów materiałów bibliotecznych, zaopatrzone w ruchomy podnośnik.

(dowód: akta kontroli str. 354-360 i 420-430)

1.10.1. Zgodnie § 6 załącznika do zarządzenia Nr 588 Rektora z dnia 22 grudnia 2016 r.¹⁴ jeżeli niepełnosprawność studenta utrudnia lub uniemożliwia udział w zajęciach z wychowania fizycznego prowadzonych na zasadach ogólnych, może on wystąpić z wnioskiem o umożliwienie uczestniczenia w zajęciach dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności. W latach 2015 – 2017 do Kierownika Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Politechniki (dalej „Studium WF”) nie wpłynął żaden wniosek od studentów będących osobami niepełnosprawnymi o zorganizowanie zajęć z wychowania fizycznego z uwzględnieniem specyficznych potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Budynek Akademickiego Centrum Sportu był dostępny dla osób niepełnosprawnych (posiadał m.in. pochylnię oraz dźwig osobowy). Studenci niepełnosprawni uzyskują zaliczenie z przedmiotu na podstawie pracy pisemnej, podobnie do studentów posiadających zwolnienie lekarskie z czynnego uczestnictwa w zajęciach, na podstawie decyzji Prorektora ds. Studenckich i Dydaktyki z dnia 6 listopada 2008 r. W latach 2015 – 2017 studenci napisali 152 prace, z których jedną przygotowała osoba z niepełnosprawnością ruchową, korzystająca z pomocy asystenta. W wyjaśnieniu Kierownik Studium WF stwierdził, że: „studenci z niepełnosprawnościami nie dotyczącymi narządów ruchu zazwyczaj nie informują nas o tym i ćwiczą ze swoimi grupami dydaktycznymi. W bieżącym roku akademickim jedna studentka z niepełnosprawnością ćwiczy na siłowni według indywidualnych zaleceń”.

(dowód: akta kontroli str. 402-419 i 431-435)

1.10.2. W myśl postanowień § 5 załącznika do zarządzenia Nr 588 Rektora z dnia 22 grudnia 2016 r. w przypadku wystąpienia znacznych trudności w opanowaniu treści programowych z danego przedmiotu, wynikających bezpośrednio z niepełnosprawności studenta lub doktoranta, osoba taka może wystąpić o dodatkowe zajęcia z tego przedmiotu. W latach 2015 – 2017 do Studium Języków Obcych Politechniki (dalej „SJO”) nie wpłynął żaden wniosek od studentów lub doktorantów będących osobami niepełnosprawnymi o zorganizowanie zajęć z języka obcego prowadzonych z uwzględnieniem specyficznych potrzeb wynikających z niepełnosprawności. SJO było przygotowane pod względem organizacyjnym, lokalowym i sprzętowym do nauczania studentów niepełnosprawnych języków obcych.

1. Siedziba SJO mieściła się w budynku Centrum Nowoczesnego Kształcenia. Obiekt ten spełniał wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych.

¹⁴ Zarządzenie Nr 588 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie ustalenia Regulaminu stosowania rozwiązań ułatwiających studiowanie niepełnosprawnym studentom i doktorantom Politechniki Białostockiej oraz wydatkowanie dotacji na zadania związane ze stwarzaniem warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia niepełnosprawnych studentów i doktorantów, zwane dalej „zarządzeniem Nr 588 Rektora z dnia 22 grudnia 2016 r.”

2. Według stanu na 8 lutego 2018 r. w SJO zatrudniano 23 nauczycieli języka angielskiego, trzech języka rosyjskiego i trzech języka niemieckiego. Nauczyciele mieli odpowiednie przygotowanie metodyczne i pedagogiczne, zdobyte na studiach filologicznych. W 2013 roku sześciu nauczycieli z zespołu języka angielskiego ukończyło szkolenie „Specyfika pracy ze studentem niedosłyszącym w nauczaniu języka obcego”. W tym samym roku osiem osób z obecnego zespołu odbyło szkolenie na temat praktycznego wykorzystania tablicy interaktywnej. Natomiast 2012 roku dwie osoby uczestniczyły w szkoleniu „Administracja bez barier – dostosowanie przestrzeni publicznej dla potrzeb osób z dysfunkcją wzroku”, zorganizowanym przez Fundację Szansa dla Niewidomych.
3. Na wyposażeniu SJO znajdował się sprzęt pozwalający na pracę ze studentami niedowidzącymi: monitory i tablice interaktywne, komputery oraz lupa elektroniczna. W salach jest zamontowano sprzęt nagłaśniający, co pozwalało na pracę ze studentami niedosłyszącymi.

Dotychczas żaden z lektorów SJO nie został skierowany na szkolenie dotyczące nauczania studentów niewidomych języka obcego. W wyjaśnieniu Pełnomocnik podał: „w Politechnice Białostockiej średnio studiuje każdego roku akademickiego od 120 do 150 niepełnosprawnych osób. Przyjęcie kandydata na studia poprzedzają badania lekarskie wykonywane, zgodnie z przepisami, przez lekarzy medycyny pracy. Badania te oceniają możliwość podjęcia kształcenia ze względu na stan zdrowia kandydata i odnoszą się do tych kierunków studiów, których program wskazywałby na możliwość wystąpienia czynników szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych dla zdrowia. Wyżej wymienione, różnego typu czynniki występują w trakcie zajęć dydaktycznych o charakterze praktycznym oraz w czasie praktyk zawodowych na większości kierunków studiów prowadzonych w Politechnice Białostockiej. Studenci narażeni są w trakcie zajęć na niebezpieczeństwo wynikające z kontaktu między innymi z: ruchomymi elementami urządzeń technicznych, napięciem w obwodach elektrycznych, polem elektromagnetycznym wysokiej częstotliwości, czynnikami chemicznymi uczulającymi, praktyką na wysokości. Specyfika kierunków studiów bardzo ogranicza zatem możliwość podjęcia studiów przez osoby z dysfunkcją wzroku. Wśród niepełnosprawnych studentów PB dominują osoby z lekkim lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Jak dotychczas osoby niewidome nie podejmowały prób studiowania na Politechnice Białostockiej. Brak na Uczelni studentów niewidomych nie wymuszał więc konieczności kierowania nauczycieli na szkolenia dotyczące nauki języków obcych przez osoby niewidome lub prowadzenia tego typu specjalistycznych szkoleń w siedzibie Uczelni. Po konsultacjach z lektorami języków obcych uznano, że oddzielne szkolenie dedykowane dla lektorów uczących języków obcych osoby niewidome, na chwilę obecną nie jest konieczne. W latach 2015, 2016 i 2017 ograniczyliśmy się do przekazania lektorom informacji na temat konieczności indywidualizacji procesu kształcenia studentów niepełnosprawnych ze wskazaniem zasad i sposobów komunikowania się i przekazywania im wiedzy. Nie mniej jednak, w przypadku wystąpienia realnej potrzeby poprowadzenia zajęć z języka obcego przez lektora przeszkolonego w tym zakresie, Uczelnia była i jest gotowa na zawarcie umowy cywilnoprawnej z osobą posiadającą stosowne kwalifikacje. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 588 Rektora Politechniki Białostockiej z dnia 22 grudnia 2016 roku w sprawie ustalenia Regulaminu stosowania rozwiązań ułatwiających studiowanie niepełnosprawnym studentów i doktorantom Politechniki Białostockiej (...) – § 9 – „w Uczelni dopuszcza się stosowanie innych niż wymienione w „Regulaminie” rozwiązań stwarzających studentom i doktorantom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia, o ile nie są one sprzeczne z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i innymi przepisami o finansach publicznych oraz o rachunkowości. W sprawach nieuregulowanych regulaminem decyzje podejmuje właściwy prorektor”.

(dowód: akta kontroli str. 402-419, 436-440 i 454-464)

1.11. W latach akademickich objętych kontrolą NIK w Politechnice studiowało kolejno: dziewięć, siedem i cztery osoby słabowidzące oraz siedemnaście, siedemnaście i jedenaście osób słabosłyszących (nie było studentów niewidomych i głuchych). Politechnika była przygotowana zarówno pod względem organizacyjnym, lokalowym, jak i sprzętowym na przyjęcie studentów ze schorzeniami narządu wzroku i słuchu. Aktualnie

studiujące osoby słabowidzące i słabosłyszące korzystały ze wsparcia uczelni, o którym mowa w pkt 10 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 354-360, 402-430, 431-440 i 454-464)

1.12. W okresie objętym kontrolą do władz uczelni nie wpłynęły skargi lub wnioski studentów, doktorantów lub kandydatów na studia będących osobami niepełnosprawnymi dotyczące niezapewnienia tej grupie osób odpowiednich warunków do kształcenia.

(dowód: akta kontroli str. 441-452)

1.13. W latach 2015 – 2017 Politechnika zorganizowała swoim pracownikom jedno szkolenie na temat potrzeb osób niepełnosprawnych. W szkoleniu „*Savoir-vivre – gdy spotkasz osobę niewidomą*” uczestniczyło 22 pracowników Biblioteki. Z kolei w spotkaniu o charakterze szkoleniowym dotyczącym przystosowania stron internetowych dla osób niedosłyszących uczestniczyli pracownicy Działu Promocji, Biblioteki, Pełnomocnik oraz kierująca Działem Spraw Studenckich i Dydaktyki. Ponadto Pełnomocnik uczestniczył w szkoleniu, warsztatach i trzech konferencjach poświęconych problematyce osób niepełnosprawnych. Na przykład: 29 kwietnia 2015 r. wziął udział w szkoleniu w ramach projektu „*Pełnosprawny Białystok*”, a 9 października 2015 r. w warsztatach dotyczących otoczenia osób niepełnosprawnych w ramach projektu „*Chcę-Umiem-Pomagam*”. Pełnomocnik bierze również udział w comiesięcznych naradach dotyczących osób niepełnosprawnych, których organizatorem jest Koalicja Wsparcia Białystok.

(dowód: akta kontroli str. 453)

1.14. Politechnika w latach 2015 – 2017 nie była kontrolowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w zakresie realizacji zadań dotyczących zapewnienia pełnego udziału niepełnosprawnych studentów i doktorantów w procesie kształcenia i w badaniach naukowych.

(dowód: akta kontroli str. 465)

Ustalone
nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że:

1. Kabina dźwigu osobowego w budynku Wydziału Mechanicznego i Centrum Nowoczesnego Kształcenia nie była wyposażona w informację głosową, co naruszało przepis § 193 ust. 2a rozporządzenia w sprawie warunków technicznych. W wyjaśnieniu Kanclerz Politechniki stwierdził, że: „*producent dźwigów osobowych w budynku Wydziału Mechanicznego i Centrum Nowoczesnego Kształcenia nie wyposażył kabin tych dźwigów w informację głosową. Aktualnie Politechnika podejmuje działania w celu ustalenia jakie są możliwości doposażenia ww. urządzeń dźwigowych w informację głosową*”.
2. W budynkach Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska, Ogólnotechnicznym i Centrum Nowoczesnego Kształcenia kabiny dźwigu osobowego nie zostały oznaczone piktogramem osoby na wózku inwalidzkim. Kanclerz Politechniki wyjaśnił, że: „*dźwigi osobowe w trzech budynkach: Centrum Nowoczesnego Kształcenia, Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska oraz w Budynku Ogólnotechnicznym zostaną oznaczone piktogramem osoby na wózku inwalidzkim*”.

(dowód: akta kontroli str. 354-359 i 361-363)

Ocena częściowa

Uczelnia zapewniła studentom i doktorantom niepełnosprawnym dobre warunki kształcenia. W tym celu uregulowano zasady uczestnictwa tych osób w trakcie studiów, poprzez dostosowanie organizacji i realizacji procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb studentów będących osobami niepełnosprawnymi. Zadania związane z ich wsparciem przypisano Pełnomocnikowi, który rzetelnie wywiązywał się ze swoich obowiązków i na bieżąco realizował wnioski studentów. Podjęte przez uczelnię działania w zakresie stworzenia niepełnosprawnym studentom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia były skuteczne i efektywne. Obiekty i pomieszczenia Politechniki były dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich. Także wyposażenie sal wykładowych, laboratoriów i Biblioteki w pomoce i urządzenia wspierające studentów niepełnosprawnych było wystarczające i dostępne.

Opis stanu
faktycznego

2. Pozyskiwanie i wykorzystanie środków na wsparcie dydaktyczne i naukowe dla osób niepełnosprawnych

2.1. Politechnika w latach 2015 – 2017, na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym¹⁵, otrzymała z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotacje podmiotowe na zadania związane ze stwarzaniem studentom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia w wysokości 652 900,00 zł, z tego: 203.500 zł w 2015 roku, 224.900 zł w 2016 roku i 224.500 zł w 2017. Koszty jakie uczelnia poniosła z dotacji bieżącej wyniosły 181.839,40 zł, z czego w 2015 roku – 49.087,87 zł (co stanowiło 24,12% otrzymanych środków), w 2016 roku – 57.480,37 zł (25,56% otrzymanych środków), a w 2017 roku – 75.271,16 zł (33,53% otrzymanych środków). Dotacje wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem i z postanowieniami zarządzenia Nr 588 Rektora z dnia 22 grudnia 2016 r. Uczelnia m. in. zakupiła sprzęt na potrzeby osób niepełnosprawnych (komputery wraz z oprogramowaniem, mikrofony, dyktafony, tablety, lupy elektroniczne, program JAWS Professional udźwiękawiający środowisko Windows), opłaciła udział studenta niepełnosprawnego w konferencji, opłaciła asystentów niepełnosprawnych studentów oraz pokryła koszty amortyzacji od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych powyżej 3.500 zł¹⁶.

Za lata 2015 – 2017 pozostała niewykorzystana dotacja w wysokości 471.060,60 zł, natomiast dotacja niewykorzystana z lat wcześniejszych na dzień 1 stycznia 2015 r. wynosiła 1.102.652,89 zł. Dotacje nie były zwracane do budżetu państwa. Zgodnie z przepisami Prawa o szkolnictwie wyższym, stanowiły one bowiem przychód uczelni, z którego pokrywa ona koszty swojej działalności, zobowiązania oraz wydatki na rozwój i inne potrzeby (art. 98 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 100 ust. 1), a niewykorzystane środki finansowe pozostają w dyspozycji uczelni (art. 98 ust. 3). Po zakończeniu danego roku budżetowego stanowiły one zysk wykazywany w rachunku zysków i strat, który zwiększał fundusz zasadniczy uczelni¹⁷. Środki pozostałe z tych dotacji uczelnia wykorzystwała na wykonanie inwestycji służących studentom niepełnosprawnym, które nie mogły być sfinansowane z dotacji podmiotowych. Politechnika poniosła nakłady na zakup gotowych środków trwałych o wartości 164.316,93 zł oraz nakłady budowlane w wysokości 487.448,20 zł. W ramach tych środków wykonano m.in. pochylnię do budynku Ogólnotechnicznego, zainstalowano schodolaz gąsienicowy w budynku Wydziału Architektury oraz dźwig osobowy w Wydziale Inżynierii Zarządzania. Stan niewykorzystanych środków na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniósł 999 379,63 zł, z czego 864 000 zł uczelnia zaplanowała na zadanie inwestycyjne pod nazwą „Likwidacja barier architektonicznych – budowa windy dla niepełnosprawnych, budowa platformy windowej”, tj. zadanie ujęte we wstępnym planie inwestycji na rok 2018, zatwierdzonym przez Senat 22 grudnia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 468-469)

Wyjaśniając przyczyny niewykorzystania dotacji podmiotowej w pełnej wysokości, Prorektor ds. Studenckich dr hab. Jarosław Perszko stwierdził, że: „niewykorzystanie w latach 2015 – 2017 całości środków z dotacji podmiotowej przyznanej Politechnice Białostockiej na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 11 Prawa o szkolnictwie wyższym wynika z następujących przyczyn: [1] dotychczasowe potrzeby niepełnosprawnych studentów są w pełni zabezpieczone, [2] zakupiono wystarczającą ilość odpowiedniego sprzętu i dodatkowe zakupy w tym zakresie mogłyby narazić Uczelnię na zarzut niegospodarności, [3] planujemy wykorzystanie kwoty pozostałej z ww. dotacji na większe inwestycje ułatwiające dostęp do nauki studentom niepełnosprawnym, w tym na windę na Wydziale Architektury”.

(dowód: akta kontroli str. 478-479)

2.2. W okresie objętym kontrolą Politechnika nie otrzymała dotacji celowych na inwestycje, o których mowa w art. 94 ust. 1 pkt. 10 Prawa o szkolnictwie wyższym.

(dowód: akta kontroli str. 468-469)

¹⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm. Ustawa zwana dalej „Prawo o szkolnictwie wyższym”.

¹⁶ Amortyzacja z tytułu zakupu gotowych środków trwałych za lata 2015 – 2017 wyniosła 77.431,27 zł.

¹⁷ Stosownie do § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z 18 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych (Dz. U. poz. 1533).

Ustalona
nieprawidłowość

Ocena częściowa

2.3. W latach 2015 – 2017 uczelnia – oprócz dotacji z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – nie otrzymała innego wsparcia finansowego na realizację zadań związanych z zapewnieniem niepełnosprawnym studentom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych, a także na realizację zadań inwestycyjnych dotyczących ww. wsparcia. (dowód: akta kontroli str. 468-469)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Politechnika prawidłowo wykorzystała dotacje podmiotowe na zaspokojenie wnioskowanych potrzeb studentów i doktorantów niepełnosprawnych. W ramach otrzymanych środków w szczególności zakupiono sprzęt komputerowy, mikrofony, lupy elektroniczne oraz opłacono asystentów niepełnosprawnych studentów. Niewydatkowane środki przeznaczono na inwestycje związane z zapewnieniem studentom niepełnosprawnym właściwych warunków kształcenia, które nie mogły być sfinansowane z dotacji podmiotowych. Między innymi wykonano pochylnię do budynku Ogólnotechnicznego oraz zainstalowano dźwig osobowy w Wydziale Inżynierii Zarządzania. W 2018 roku planowane jest zamontowanie dźwigu osobowego w budynku Wydziału Architektury, kosztem 864.000 zł.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

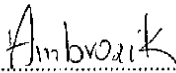
Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

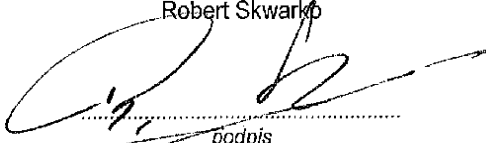
Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁸, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Białystok, dnia 15 marca 2018 r.

Kontroler
Tomasz Ambrozik
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Robert Skwarko

.....
podpis

¹⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.